

2.6.2 Φυσικές σταθερές των χημικών ουσιών

Ερωτήσεις θεωρίας με απαντήσεις

6-2-1. Ποιες χημικές ουσίες λέγονται καθαρές ή καθορισμένες;

Τα χημικά στοιχεία και οι χημικές ενώσεις.

6-2-2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των καθαρών ουσιών;

Οι καθαρές ουσίες έχουν **αυστηρά καθορισμένη χημική σύσταση** και **συγκεκριμένες ιδιότητες**. Επίσης χαρακτηρίζονται από **ορισμένες τιμές φυσικών σταθερών** όπως το σημείο ζέσεως και τήξεως.

6-2-3. Οι χημικές ενώσεις είναι μείγματα χημικών στοιχείων;

Όχι. Οι χημικές ενώσεις δεν είναι μείγματα χημικών στοιχείων. Είναι νέες ουσίες με εντελώς διαφορετικές ιδιότητες από τις ιδιότητες των στοιχείων τους.

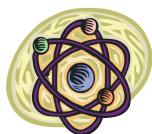
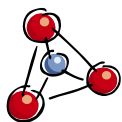
6-2-4. Τι ονομάζονται φυσικές σταθερές των καθαρών ουσιών;

Είναι οι **σταθερές τιμές ορισμένων ιδιοτήτων των καθαρών ουσιών**, όπως το σημείο ζέσεως και τήξεως. Για παράδειγμα το καθαρό νερό έχει σημείο ζέσεως τους 100°C και το σημείο τήξης του είναι 0°C , **όταν η πίεση είναι 1atm.**

Οι τιμές αυτές χρησιμοποιούνται για την **ταυτοποίηση** της ουσίας, δηλαδή για την επιβεβαίωση ότι είναι η υπό προσδιορισμό ουσία. Επίσης αποτελούν μέτρο για τον **έλεγχο της καθαρότητάς** της. Συγκεκριμένα, αν η ουσία περιέχει προσμείξεις όπως για παράδειγμα το νερό της βρύσης, τότε οι φυσικές σταθερές της εμφανίζονται διαφορετικές, αφού **αποτελούν μείγματα.**

6-2-5. Τι ισχύει για τις φυσικές σταθερές των καθαρών ουσιών κατά τις φυσικές τους μετατροπές;

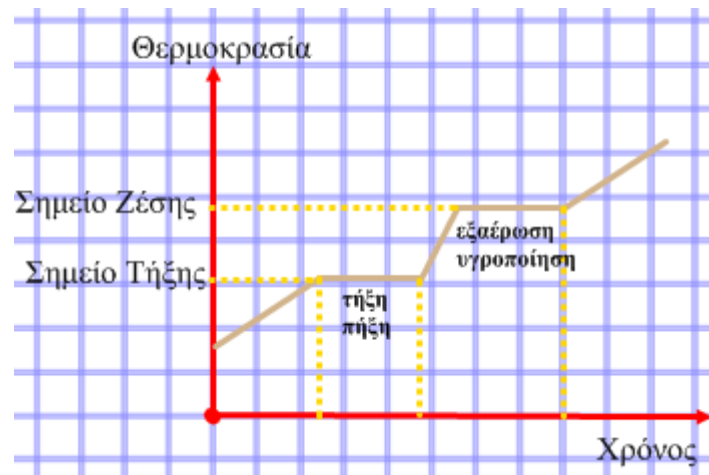
Σε όλη τη διάρκεια της φυσικής τους μεταβολής το σημείο και το σημείο ζέσεως **παραμένουν σταθερά** όσο **συνυπάρχουν στον ίδιο χώρο** οι δύο φυσικές

Χημεία Β' Γυμνασίου

καταστάσεις της καθαρής ουσίας. Αυτό αποδίδεται από ένα διάγραμμα θερμοκρασίας χρόνου της μορφής:

6-2-6. Τι ισχύει για τις φυσικές σταθερές του νερού και τις αντίστοιχες των διαλυμάτων του;

Είναι γενικά υψηλότερα υπό τις ίδιες συνθήκες πίεσης. Μάλιστα, όσο αυξάνεται η ποσότητα της καθαρής ουσίας στο υδατικό διάλυμα, τόσο αυξάνονται τα σημεία πήξης και ζέσης του διαλύματος.

6-2-7. Τα μείγματα έχουν φυσικές σταθερές;

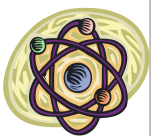
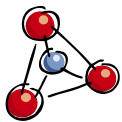
Όχι. Τα μείγματα έχουν μεταβλητή σύσταση που εξαρτάται από τον τρόπο παρασκευής του.

1. Στα διαγράμματα θερμοκρασίας – χρόνου δεν περιέχονται ευθύγραμμα τμήματα που αντιστοιχούν σε σταθερά σημεία ζέσης και πήξης.

6-2-8. Ποιες είναι οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ των μειγμάτων των χημικών ενώσεων και των χημικών στοιχείων;

Διαφορές μειγμάτων και χημικών ουσιών

	Μείγμα	Χημική ένωση	Χημικό στοιχείο

Χημεία Β' Γυμνασίου

Ανάλυση	Διαχωρίζεται στα συστατικά του με απόσταξη, διήθηση κτλ.	Διασπάται σε στοιχεία.	Δε διασπάται περαιτέρω.
Ιδιότητες	Τα συστατικά του διατηρούν πολλές από τις ιδιότητες τους.	Είναι τελείως διαφορετικές από αυτές των στοιχείων της.	Είναι καθορισμένες.
Ποσοτική σύσταση	Ποικίλλει ανάλογα με την παρασκευή του.	Είναι πάντα σταθερή.	Είναι πάντα σταθερή.
Φυσικές σταθερές	Εξαρτώνται από την ποσοτική σύσταση του.	Είναι πάντα ίδιες.	Είναι πάντα ίδιες.

Ερωτήσεις κατανόησης και Προβλήματα

6-2-9. Να συμπληρώσεις τα κενά στις παρακάτω προτάσεις:

- Οι χημικές ενώσεις δεν είναι.....χημικών στοιχείων. Είναι νέες ουσίες με εντελώς διαφορετικές ..... από τις ιδιότητες των.....που τις αποτελούν.
- Τα χημικά στοιχεία και οι χημικές ενώσεις λέγονται καθαρές ή καθορισμένες χημικές ουσίες
- Οι ..... ουσίες έχουν αυστηρά καθορισμένη χημική σύσταση και συγκεκριμένες ιδιότητες..
- Όσο ..... η ποσότητα της καθαρής ουσίας σ' ένα υδατικό διάλυμα, τόσο αυξάνονται τα σημεία ..... και ζέσης του διαλύματος.
- Τα ..... έχουν μεταβλητή σύσταση που εξαρτάται από τον τρόπο

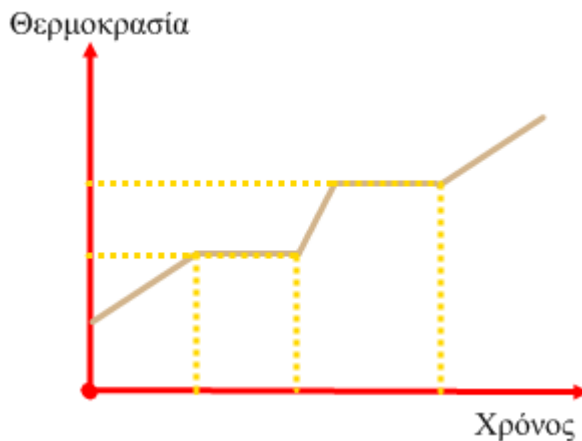

Χημεία Β' Γυμνασίου

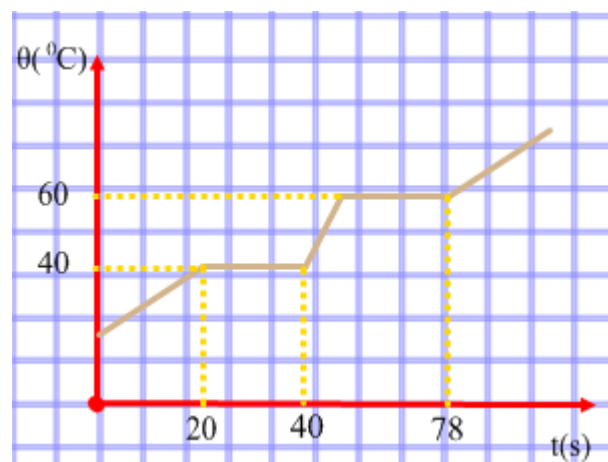
..... του.

6-2-10. Κατά τη θέρμανση ενός υγρού υλικού μετρήθηκε η θερμοκρασία σε συνάρτηση με το χρόνο. Τα αποτελέσματα δίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Τη χρονική στιγμή t , το υγρό άρχισε να βράζει. Τι ήταν αυτό το υλικό, ουσία ή μείγμα; Αιτιολόγησε την απάντησή σου.

6-2-11. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει τη μεταβολή της θερμοκρασίας ενός δείγματος μιας ουσίας Α σε συνάρτηση με το χρόνο κατά τη θέρμανση της σε πίεση 1 atm.

α) Ποιο είναι το σημείο ζέσης και το σημείο τήξης της ουσίας αυτής;

β) Πρόκειται για καθαρή ουσία ή για μείγμα;

Χημεία Β' Γυμνασίου

γ) πόσο χρόνο διαρκεί η τήξη της ουσίας;

δ) Από ποια χρονική στιγμή η ουσία βρίσκεται στην αέρια φάση;

6-2-12. Χαρακτήρισε τις παρακάτω προτάσεις σαν Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ).

- i. Ο προσδιορισμός των φυσικών σταθερών χρησιμοποιείται ως κριτήριο καθαρότητας μιας ουσίας.
- ii. Κατά τη διάρκεια του βρασμού μιας καθαρής ουσίας ή ενός μείγματος η θερμοκρασία παραμένει σταθερή.
- iii. Τα μείγματα δεν έχουν και καθορισμένες φυσικές σταθερές.
- iv. Τα χημικά στοιχεία έχουν καθορισμένες φυσικές σταθερές.
  - v. Το καθαρό νερό έχει πάντοτε σημείο ζέσης $100\text{ }^{\circ}\text{C}$ σε πίεση 1 atm .
  - vi. Το νερό της βρύσης έχει σημείο ζέσης $100\text{ }^{\circ}\text{C}$ σε πίεση 1 atm .
- vii. Όσο αυξάνεται η ποσότητα της καθαρής ουσίας σ' ένα υδατικό διάλυμα, τόσο μειώνεται τα σημεία πήξης και ζέσης του διαλύματος.
- viii. Τα μείγματα έχουν σταθερή σύσταση που δεν εξαρτάται από τον τρόπο παρασκευής του.
- ix. Οι χημικές ενώσεις δεν είναι μείγματα χημικών στοιχείων. Είναι νέες ουσίες με εντελώς διαφορετικές ιδιότητες από τις ιδιότητες των στοιχείων τους.
- x. Οι καθαρές ουσίες έχουν αυστηρά καθορισμένη χημική σύσταση και συγκεκριμένες ιδιότητες.

